ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26] [ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

Total No. of Questions : 26] [Total No. of Printed Pages : 4

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 318-M (RS)

Code No. : 318-M (RS)

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷ

D.El.Ed. FIRST YEAR

ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು (ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ.) — ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

FACILITATING LEARNING (LPS) — ENVIRONMENTAL STUDIES

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 21. 05. 2019]

Date : 21. 05. 2019]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ] [ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.] [Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नासाठी **चार** पर्यायो उत्तरे दिलेले आहेत. त्यापैकी योग्य ते पर्याय उत्तर निवडा आणि उत्तर-पुस्तिकेमध्ये लिहा. **सर्व** प्रश्नांची उत्तरे लिहिणे आवश्यक आहेत : 10 × 1 = 10

1. मुलाचे संवाद कौशल्य सुधारण्यासाठी कोणत क्षेत्र जास्त सहाय्यक आहे ?

(A) शारीरिक (B) सामाजिक

(C) भाषिक (D) ज्ञानसंबंधित.

2. परिसर अध्ययन (EVS) हा खालील विषयांचा समिश्र आभ्यास आहे.

(A) समाज विज्ञान, विज्ञान आणि गणित

(B) समाज विज्ञान, विज्ञान आणि परिसर शिक्षण

(C) समाज विज्ञान, गणित आणि परिसर शिक्षण

(D) विज्ञान, गणित आणि परिसर शिक्षण.

3. 18 डिसेंबर 2003 साली शालेय स्तरावर परिसर शिक्षण हे सक्तीचे असले पाहिजे असा अर्ज सर्वोच्च न्यायालयात यांनी दाखल केला.

(A) एम० सी० मेहता (B) यशपाल

(C) जे० कृष्णमूर्ती (D) अरविंद.

4. परिसर अध्ययनात अध्यापन-अध्ययनाचे प्रमुख ध्येय हे आहे.

(A) परिसर समस्येविषयी लक्ष देऊ नये

(B) सकारात्मक क्रियाना प्रोत्साहन देणे

(C) पर्यावरण (परिसर) संबंधित कोणतीही तर्क समस्या देऊ नये

(D) मुलाना जगाच्या पुरक जीवनाचा परिचय करूण देणे.

5. योग्य जल परिसर व्यवस्थेला एक उत्तम स्रोत हे आहे.

(A) ॲक्वॉरियम (B) जल परिसर व्यवस्थेचा तक्ता

(C) एकतलावाचा परिसर (D) OHP चित्र.

6. परिसर अध्ययनाच्या आधारित शिक्षकाने नियोजन आणि संघटित अध्यापनासाठी वापरावयाचे काही नियम —

(A) ज्ञात ते अज्ञात (B) सोपे ते अवघड

(C) उपक्रम आधार (D) हे सर्व.

7. प्राकृतिक / सौंदर्यात्मक मूल्य हे खालील कोणत्या घटकात सामावलेले आहे ?

(A) पर्यावरणातील वस्तुचा उपयोग करणे (B) परिसरातील वस्तुचे कौतूक करणे

(C) परिसरातील वस्तुची वर्गवारी करणे (D) परिसरातील वस्तुची माहिती करुण घेणे.

8. योग्य परिसर राखण्याची आपल्या सर्वांची जबाबदारी यासाठी आहे.

(A) भविष्यातील पिढीला वाचविण्यासाठी (B) आर्थिक विकास सुधारण्यासाठी

(C) प्राण्याना आहार मिळवुन देण्यासाठी (D) मूल साधनसंपत्ती ओळखण्यासाठी.

9. खालील पैकी कोणते द्रावण जैविक स्रोत (साधन संपत्ती) आहे ?

(A) दूध (B) पेट्रोल

(C) खाद्य तेल (D) पाणी.

10. कनिष्ठ प्राथमिक शाळेतील मुलाना 'प्राणी जग' पाठ अध्यापन करताना उपयोगात आनावयाचे प्रभावी साधन हे आहे.

(A) 'प्राणी जग' वर व्हिडिओ (B) चित्राचे प्रदर्शन

(C) वर्तमानपत्रातील लेखन (D) पाठ्यपुस्तके.

भाग - II

खालील पैकी कोणत्याहो **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर **अर्ध्या** पानापेक्षा जास्त असू नये : $5 \times 2 = 10$

11. शिक्षकाची कोणती लक्षणे ही मुलाच्या अध्ययन परिणामावर प्रभाव पाडतात ?
12. परिसरातील जैविक व अजैविक घटक ह परस्परावर नैसर्गिक चक्रानुसार परस्परावर अवलंबून असतात याची उदाहरणे कोणती ? त्यापैकी एकाचे सविस्तर वर्णन करा.
13. कनिष्ठ प्राथमिक शाळा स्तरावर 'पाणी' या पाठाला लक्षात ठेवण्यासाठी असलेलो दोन निर्दिष्ट उद्दिष्ट्ये लिहा.
14. परिसर अध्ययन हे एक समिश्र अभ्यासाचे क्षेत्र बनले आहे. स्पष्ट करा.
15. मुलांच्यात परिसराबद्दल चिकित्सक विचार कसे विकसीत कराल ?
16. 'परिसरावर स्थानिक बाझाराचा प्रभाव' हा विषय वर्गात कसा वापराल ? वर्णन करा.
17. प्राथमिक स्तरावर 'ग्रामीण विकास / समुदाय' या पाठावर बहुपर्यायी प्रकाराचे प्रश्न रचा.
18. तुमच्या विद्यार्थ्यांच्यात परिसर जागृती विकास निर्माण करण्यासाठी कोणत्याही दोन औपचारिक भाषण आणि अनौपचारिक भाषणांची भूमिका लिहा.

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्यायो प्रश्न आहेत. त्यापैकी (a) किंवा (b) चे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तर **एक** पानापेक्षा जास्त असू नये. $8 \times 5 = 40$

19. (a) "परिसरात परस्परावलंबन भौतिक आणि जैविक घटक फार महत्वाचे आहेत." वर्णन करा.

किंवा

(b) तरुण विद्यार्थाच्या पाच योग्य लक्षणांची यादी करा आणि सविस्तर वर्णन करा.

20. (a) प्रारम्भिक स्तरावर परिसर शिक्षणाचे परिसर अध्ययन असा परिचय करुण देण्याच्या कारणांची यादी तयार करा.

किंवा

(b) NCF-2005 आधारावर NCERT च्या पाठ्यक्रमातील परिसर अध्ययानी पाच वैशिष्ट्ये (लक्षणे) सांगा.

21. (a) NCF - 2005 मध्ये दर्शविलेली परिसर अध्ययनाची पाच मार्गदर्शक तत्वे लिहा आणि कोणत्याही एकाचे योग्य उदाहरणासहित विश्लेषण करा.

किंवा

(b) " 'वसुधैव कुटुंबकम' हे भारतीय तत्वज्ञानांचे मूलभूत परिसर मूल्य आहे." हे विधान सोडवा.

22\. (a) अनुभव आधारित अध्ययन कृती बनविण्याच्या चार फायद्यांची यादी तयार करा. त्यापैकी दोनांचे वर्णन करा.

किंवा

(b) परिसर अध्ययनात विषय हे विषयाधारित वर्गवारिच्या फायद्यांचे थोडक्यात वर्णन करा.

23\. (a) "अध्ययनकर्त्यामध्ये मेंदूतील विचारांचे काहुर" हे आतरिक आकलनाचे संग्रह करण्यास उपयोगाचे आहे. हे पडताळा.

किंवा

(b) परिसर अध्ययन अनुकूल होण्यास कथा पद्धत ही एक गठ कृती म्हणून वापरू शकतो. या विधानाचे मूल्यमापन करा.

24\. (a) परिसर अध्ययनात मौल्यमापनाची कोणती उद्दिष्ट्ये आहेत ? का ?

किंवा

(b) तुमच्या सराव अध्यापनात परिसर अध्ययनातील रूपनात्मक आणि सकलनात्मक मौल्यमापनाचे काही विचारानी तुम्ही नियोजन कसे कराल ?

25\. (a) परिसर अध्ययन वर्गात स्वरूप एक साधनसंपत्ती वापरुन तुम्ही विद्यार्थ्यांच्यात. पाच संकल्पनांचा विकास कसा कराल ? याचे सविस्तर वर्णन करा.

किंवा

(b) परिसर अध्ययन अध्यापनात नैसर्गिक साधन संपत्तीच्या घटकांच्या उपयोगाचे योग्य उदाहरणासहित चर्चा करा.

26\. (a) मुलाना वनस्पतीचा अभ्यास करण्यास पाठविण्यापूर्वी कोणत्या सूचना दिल्या पाहिजेत ?

किंवा

(b) तुम्ही प्राथमिक शाळा परिसर अध्ययनाचा शिक्षक म्हणुन तुमच्या शाळेत परिसर साधनसंपत्ती कोपरा कसा रचाल ?